

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ Γ΄ ΤΑΞΗΣ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 30 ΜΑΪΟΥ 2025

ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: ΟΜΑΔΑ ΚΑΘΗΓΗΤΩΝ ΦΙΛΟΛΟΓΩΝ ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟΥ «ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ»

ΘΕΜΑ Α

A1.

Η Δρ. Μπάρμπαρα Πομιεχόφσκα υποστηρίζει ότι η ανθρώπινη δημιουργικότητα εμφανίζεται από τη βρεφική ηλικία και εδράζεται στη σύνθετη και καινοτόμο σκέψη, συνδυάζοντάς την με την παραδεδομένη γνώση. Κατά την άποψή της, η δύναμή της συνέβαλε στην εξέλιξη της επιστήμης και της ανθρωπότητας, ενώ εξαρτάται άμεσα από την ανάπτυξη του λόγου. Μάλιστα, τονίζει ότι, επειδή σχετίζεται άμεσα την ευφυΐα, την παραγωγικότητα και το ταλέντο, είναι αναγκαίο να μελετηθούν οι παράγοντες που επιδρούν αρνητικά στην εξέλιξή της, όπως κοινωνικό, οικογενειακό και οικονομικό περιβάλλον.

(82 λέξεις)

ΘΕΜΑ Β

B1.

- α. Σωστό
- β. Σωστό
- γ. Λάθος
- δ. Λάθος
- ε. Σωστό

B2.

Το Κείμενο 1 εντάσσεται στον επιστημονικό λόγο. Αυτό επιβεβαιώνεται από τα παρακάτω γλωσσικά στοιχεία:

- Χρήση ειδικού λεξιλογίου (π.χ. «αποκλίνουσα σκέψη», «δημιουργικότητα», «πολύτεχνο εργαστήριο», «πολυαισθητηριακές εμπειρίες μάθησης» κ.ά.).

Με τη χρήση του ειδικού λεξιλογίου ο συντάκτης εξυπηρετεί τις ανάγκες της πιο σύνθετης επικοινωνίας του επιστημονικού λόγου. Περιγράφει με ακρίβεια την έννοια της δημιουργικότητας και τις παραμέτρους που την αφορούν, προσδίδοντας στον λόγο του αξιοπιστία.

- Χρήση γ' προσώπου (π.χ. νοείται», «οδηγεί», «έχει επιβεβαιωθεί», «παρέχει» κ.ά.)

Ο συντάκτης του κειμένου εκφράζεται αποκλειστικά σε γ' πρόσωπο ενικό και πληθυντικό. Έτσι καθιστά το ύψος του πιο αντικειμενικό, ουδέτερο κι απρόσωπο, καθώς ο ίδιος δεν εμπλέκεται σ' αυτά τα οποία αναφέρει, αλλά τα παρουσιάζει ως γενικές διαπιστώσεις, ως γενικώς αποδεκτές αλήθειες. Έτσι προσδίδει αξιοπιστία και καθολικότητα στα λεγόμενά του.

- Χρήση κυριολεκτικής λειτουργίας της γλώσσας (π.χ. «Η δυναμική σχέση της εκπαίδευσης μέσω των τεχνών με τη δημιουργικότητα έχει επιβεβαιωθεί ερευνητικά»).

Με τη χρήση της κυριολεκτικής λειτουργίας της γλώσσας εξυπηρετούνται οι ενημερωτικοί, πληροφοριακοί και αποδεικτικοί στόχοι του επιστημονικού λόγου και καθιστάται το ύψος του κειμένου σοβαρό, αντικειμενικό, λιτό κι απρόσωπο.

Σημείωση:

Τα παιδιά οφείλουν να αναφέρουν 2 γλωσσικούς κειμενικούς δείκτες. Εκτός των παραπάνω κειμενικών δεικτών, θα μπορούσαν να αναφέρουν την ονοματοποίηση (π.χ. «επίλυση προβλημάτων», «παροχή πολύτιμης εργασίας», «συμμετοχή των παιδιών» κ.ά.), τη χρήση παθητικής σύνταξης (π.χ. «Η δυναμική σχέση ... έχει επιβεβαιωθεί ερευνητικά», «εντοπίζεται

ισχυρή σχέση» κ.ά.), την οριστική έγκλιση που δηλώνει τη βεβαιότητα (π.χ. «νοείται», «οδηγεί», «συνδέεται» κ.ά.)

B3.

α. Ο τίτλος του Κειμένου 2 είναι σύντομος, ρηματικός και μεταφορικός. Το ρήμα «αρχίζει» είναι σε οριστική έγκλιση, χρόνο ενεστώτα και γ' ενικό πρόσωπο, που προσδίδουν στη διαπίστωση του συγγραφέα ότι η δημιουργικότητα ξεκινά από μικρή ηλικία βεβαιότητα, διαχρονικότητα και αντικειμενικότητα αντίστοιχα. Η φράση «από την κούνια» έχει μεταφορική χροιά και προσδίδει στον τίτλο ζωντάνια και παραστατικότητα. Στοχεύει στην ευαισθητοποίηση και τον προβληματισμό του δέκτη για το πόσο νωρίς αναπτύσσεται η δημιουργικότητα στα παιδιά. Έτσι και μέσω του χιούμορ που αποπνέει, διεγείρει το ενδιαφέρον και την προσοχή του αναγνώστη.

Παράλληλα ο τίτλος συνδέεται άμεσα με το περιεχόμενο του κειμένου, καθώς σε όλη του την έκταση αναλύει το γεγονός ότι η δημιουργικότητα αναπτύσσεται από τη βρεφική ακόμα ηλικία, ενώ επαναλαμβάνεται σχεδόν αυτούσιος στην πρώτη παράγραφο («η δημιουργική σκέψη ξεκινά από των ... νοούνται»). Άρα ο τίτλος κρίνεται επικοινωνιακά αποτελεσματικός, αφού επικοινωνεί άμεσα με το περιεχόμενο του κειμένου και διεγείρει το ενδιαφέρον του αναγνώστη.

β.

Μετατροπή:

«Θα πρέπει, επομένως, να μελετηθούν (από εμάς) οι συνθήκες εκείνες από τις οποίες επηρεάζεται αρνητικά η ανάπτυξη των δημιουργικών, γνωστικών ικανοτήτων του βρέφους.

Ενώ στην ενεργητική σύνταξη το ύφος καθίσταται προσωπικό, άμεσο, ζωντανό και παραστατικό, καθώς τονίζεται το υποκείμενο που ενεργεί («εμείς / οι συνθήκες»), κατά τη μετατροπή σε παθητική σύνταξη το ύφος του κειμένου καθίσταται πιο επίσημο, αντικειμενικό,

απρόσωπο, ουδέτερο, επιστημονικό και υπογραμμίζεται η ενέργεια (η μελέτη των συνθηκών / η αρνητική επίδραση της ανάπτυξης των δημιουργικών γνωστικών ικανοτήτων του βρέφους).

ΘΕΜΑ Γ

Γ1.

Ο ήρωας του κειμένου εξομολογείται μέσω της **πρωτοπρόσωπης αφήγησης** τον προβληματισμό του για το εργασιακό και πνευματικό περιβάλλον στο οποίο ανήκει. Διαπιστώνει καθημερινά, όπως φαίνεται από **την θαμιστική αφήγηση** («κάθε πρωί μελετώ σχολαστικά»), πως οι συνάδελφοί του είναι εξουθενωμένοι, «μπαγιάτικες φάτσες», χωρίς ενέργεια ή ζωντάνια. Αυτή η κατάσταση βαραίνει την ψυχή του και τον «απελτίζει», τον γεμίζει «απογοήτευση» και του «αποξεραίνει την καρδιά», όπως φαίνεται από τις **συναισθηματικές φορτισμένες και μεταφορικές φράσεις** που αποτυπώνουν γλαφυρά και άμεσα τις σκέψεις του. Γι' αυτό αποφασίζει να «αλλάξει και πάλι δουλειά», να συναναστραφεί με νέους ανθρώπους, καθώς πιστεύει ότι οι συνάδελφοί του έχουν φθαρεί από το διάβασμα και την αίσθηση εγκλεισμού στο γραφείο τους. Όμως, οι ελπίδες του ματαιώνονται. Η επαφή με τα νιάτα τον κάνει να προβληματιστεί ακόμα περισσότερο για το μέλλον που φαίνεται «να είναι χειρότερο». Έτσι, μέσω ενός **εσωτερικού μονολόγου** («Σκέφτομαι μήπως... τα ίδια μυαλά»), εξομολογείται το προσωπικό του αδιέξοδο, αφού θέλει όχι μόνο να αλλάξει δουλειά, αλλά και επάγγελμα. Μόνο που δεν ξέρει να κάνει τίποτα άλλο – μια άγνοια που τον καταδικάζει να ζει στη μιζέρια και στην παθητικότητα.

Η κατάσταση του ήρωα με προβληματίζει, όπως θα προβληματίζει, πιστεύω, τον κάθε άνθρωπο. Όμως, η απογοήτευση και η παραίτηση δεν είναι αποδεκτές. Θα προσπαθούσα να δημιουργήσω νέες ευκαιρίες στη ζωή μου. Να αποκτήσω νέες γνώσεις, να εξελιχθώ και να αναζητήσω νέες προκλήσεις στη ζωή μου, που θα με κάνουν να νιώθω πάντα ενεργός και παραγωγικός.

(232 λέξεις)

ΘΕΜΑ Δ

Επικοινωνιακό πλαίσιο: άρθρο σε προσωπικό ιστολόγιο (τίτλος, α' και γ' ενικό πρόσωπο, προσωπικό ύφος)

Τίτλος: **Δημιουργώ, άρα υπάρχω!**

Πρόλογος: Στις σύγχρονες συνθήκες ζωής, όπου κυριαρχεί η μαζοποίηση, η έλλειψη φαντασίας και η τυποποίηση, το αίτημα για την ανάπτυξη της δημιουργικότητας ιδίως των νέων κρίνεται περισσότερο επίκαιρο από ποτέ. Με αφορμή τη συμμετοχή μου σε ένα καλλιτεχνικό θεατρικό εργαστήριο που οργάνωσε το σχολείο μας, στο οποίο βίωσα έμπρακτα τη χαρά της δημιουργίας, θα ήθελα στο παρακάτω άρθρο να παρουσιάσω τους λόγους, για τους οποίους το σύγχρονο σχολείο οφείλει να καλλιεργεί τη δημιουργικότητα, και τους τρόπους με τους οποίους εγώ την εκφράζω στην προσωπική μου ζωή.

Ζητούμενο 1^ο : **Λόγοι για τους οποίους το σύγχρονο σχολείο οφείλει να καλλιεργεί τη δημιουργικότητα**

1. Αναπτύσσεται η φαντασία και η δημιουργικότητα του νέου, η οποία κατακερματίζεται συχνά από τις σύγχρονες συνθήκες τυποποίησης και μαζοποίησης.
2. Καλλιεργούνται οι στρατηγικές επίλυσης προβλημάτων που κρίνονται απαραίτητες για τη μελλοντική επαγγελματική σταδιοδρομία των νέων.
3. Ενισχύεται η ικανότητα ενδοσκόπησης και έκφρασης σκέψεων και συναισθημάτων σε μία εποχή που χαρακτηρίζεται από περιορισμένο χρόνο ενασχόλησης με τον «ενδότερο» εαυτό.
4. Εξασφαλίζεται η αποφόρτιση του ατόμου από το καθημερινό στρες και άγχος, ιδιαίτερα για τους νέους, οι οποίοι έχουν ένα απαιτητικό καθημερινό πρόγραμμα και παράλληλα επωμίζονται το βάρος του εξετασιοκεντρικού συστήματος.
5. Ενισχύεται η σύναψη διαπροσωπικών σχέσεων μέσα από την επαφή κι αλληλεπίδραση με άτομα που συμμετέχουν σε καλλιτεχνικά εργαστήρια, εκδηλώσεις κ.ά.
6. Εξασφαλίζεται η επαφή και η γνωριμία του μαθητή με την τέχνη, η οποία άλλωστε αποτελεί και βασικό πεδίο καλλιέργειας της δημιουργικής έκφρασης. Συνεπώς

καλλιεργούνται αρχές και αξίες πολύτιμες στη σύγχρονη τεχνοκρατική κοινωνία (αίσθηση του μέτρου, αισθητικό κριτήριο).

7. Ενισχύεται η αυτοπεποίθηση και η αυτοεκτίμηση του νέου, ο οποίος βλέπει το δημιούργημά του να παίρνει σάρκα και οστά και βιώνει τη χαρά της δημιουργίας.
8. Διευρύνονται οι πνευματικοί ορίζοντες του ατόμου, με αποτέλεσμα να περιορίζονται τα στερεότυπα και οι προκαταλήψεις και να αναπτύσσεται η ανοχή στη διαφορετικότητα.
9. Περιορίζεται η βία, καθώς υιοθετούνται περισσότερο ήπιες μέθοδοι εκτόνωσης της έμφυτης ορμής και αντιδραστικότητας των νέων.
10. Καθίσταται πιο δημιουργική διαδικασία της μάθησης και συνεπώς πιο ενδιαφέρουσα για τους μαθητές.

Ζητούμενο 2^ο: Τρόποι προσωπικής έκφρασης της δημιουργικότητας

1. Ενασχόληση με την τέχνη (ένταξη σε θεατρικές ομάδες, καλλιτεχνικά εργαστήρια, χορωδίες κ.α.)
2. Συμμετοχή σε ομίλους ρομποτικής, δημιουργικής γραφής, αγώνων επιχειρηματολογίας κ.α.
3. Ένταξη σε εθελοντικές ομάδες και φιλανθρωπικές οργανώσεις.
4. Συμμετοχή ως αρθρογράφοι σε σχολικές εφημερίδες και περιοδικά.
5. Δημιουργία προσωπικών ιστολογίων, στο πλαίσιο των οποίων οι νέοι εκφράζουν τις σκέψεις και τα συναισθήματά τους (παράδειγμα το ίδιο το ιστολόγιο στο οποίο δημοσιεύεται το άρθρο).
6. Δημιουργική αξιοποίηση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης και παραγωγή περιεχομένου σε διαδικτυακές πλατφόρμες.

Επίλογος: Εν κατακλείδι, γίνεται φανερό από τα παραπάνω ότι η δημιουργικότητα αποτελεί ένα ισχυρό εφόδιο για τους νέους ιδίως στη σύγχρονη πραγματικότητα και η καλλιέργειά της οφείλει να αποτελέσει προτεραιότητα για το σημερινό σχολείο. Εγώ προσωπικά έχοντας ήδη απολαύσει

τους καρπούς της θα προσπαθήσω να συνεχίσω να βρίσκω τρόπους να την εκφράζω στην καθημερινή μου ζωή.

Υπογραφή συντάκτη

Σχόλιο:

Τα φετινά θέματα της Νεοελληνικής Γλώσσας και Λογοτεχνίας κρίνονται βαθιά και σαφώς διατυπωμένα. Τα κείμενα ήταν κατανοητά και οι ερωτήσεις απόλυτα ενταγμένες στις απαιτήσεις της ύλης του μαθήματος, χωρίς δυσνόητες διατυπώσεις και ιδιαιτερότητες στην απάντησή τους.

Οι μαθητές του φροντιστηρίου μας ήταν απόλυτα προετοιμασμένοι να ανταποκριθούν σε όλα τα θέματα, καθώς είχαν ασκηθεί καθ' όλη τη διάρκεια της χρονιάς σε πανομοιότυπα διαγωνίσματα. Οι απαντήσεις για τη θεωρία βρίσκονται στα βιβλία μας της Γ' Λυκείου. Συγκεκριμένα:

- Τεύχος Α', σελ. 112 – 115, 177 – 203, 229 – 230
- Λογοτεχνία, σελ. 9 – 79
- Λεξικό Εννοιών, σελ. 111 – 119

Ευχόμαστε σε όλα τα παιδιά ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ!